

**UDSKRIFT AF DOMBOGEN
FOR
GRØNLANDS LANDSRET**

D O M

afsagt af Grønlands Landsret den 13. juli 2023 i ankesag

Sagl.nr. K 149/23

Anklagemyndigheden

mod

T

Født den [...] 1976

Advokat Naja Joelsen

Sermersooq Kredsret afsagde dom i 1. instans den 14. april 2023 (kredsrettens sagl.nr. KS-SER-519-2023).

Påstande

Anklagemyndigheden har påstået domfældelse i overensstemmelse med den for kredsretten rejste tiltale og formildelse.

Anklageren har berigtiget anklageskriftet således, at der tiltales for overtrædelse af kriminallovens § 77, stk. 1, og § 78, stk. 1 og stk. 3, nr. 3, jf. dagældende § 77, stk. 1, nr. 2, og § 78, stk. 1 og stk. 3, nr. 3.

T har påstået frifindelse, subsidiært formildelse.

Doms mænd

Sagen har været behandlet med domsmænd.

Supplerende oplysninger

Af erklæring vedrørende retsgenetiske undersøgelser af 30. august 2022 fra Retsgenetisk afdeling, Retsmedicinsk Institut, Københavns Universitet fremgår bl.a.:

”...

Konklusion: (side 25-27)

a) KT nr. 5: Et par trusser

Ifølge fremsender sikret fra: *forurettede/sygehuset i Tasiilaq*

Dna-profilen for det påviste biologiske spor fra område 1 på ovennævnte effekt, jf. erklæring C2022-09756-1, taler for, at en del af det undersøgte dna i restcellefraktionen stammer fra T. Dna-profilen taler ligeledes for, at en del af det undersøgte dna i sædcellefraktionen stammer fra F selv.

Dna-profilen for restcellefraktionen fra område 1 blev beregnet til at være mere end 1.000.000 gange mere sandsynlig at observere, hvis en del af det undersøgte dna stammer fra T, end hvis denne del af det undersøgte dna stammer fra en tilfældig anden person i den grønlandske befolkning. Beregningen er foretaget under de forudsætninger, at det undersøgte dna stammer fra netop to personer, og at den anden del af det undersøgte stammer fra F. Beregningen gælder ikke ved sammenligning med nære slægtninge til T.

Dna-profilen for det påviste biologiske spor fra område 2 på ovennævnte effekt taler for, at det undersøgte dna i sædcellefraktionen stammer fra T frem for en tilfældig anden mand.

Dna-profilen for sædcellefraktionen fra område 2 blev beregnet til at være mere end 1.000.000 gange mere sandsynlig at observere, hvis sæden stammer fra T, end hvis sæden stammer fra en tilfældig anden mand i den grønlandske befolkning. Beregningen gælder ikke ved sammenligning med nære slægtninge til T.

Dna-profilen for område 2 taler imod, at det undersøgte dna i sædcellefraktionen stammer fra F frem for en tilfældig anden person.

Dna-profilen for område 2 taler for, at en del af det undersøgte dna i restcellefraktionen stammer fra T. Dna-profilen taler ligeledes for, at en del af det undersøgte dna i restcellefraktionen stammer fra F selv.

Dna-profilen for restcellefraktionen fra område 2 blev beregnet til at være mere end 1.000.000 gange mere sandsynlig at observere, hvis en del af det undersøgte dna stammer fra T, end hvis denne del af det undersøgte dna stammer fra en tilfældig anden person i den grønlandske befolkning. Beregningen er foretaget under de forudsætninger, at det undersøgte dna stammer fra netop to personer, og at den anden del af det undersøgte dna stammer fra F. Beregningen gælder ikke ved sammenligning med nære slægtninge til T.

Dna-profilen for det påviste biologiske spor fra område 4 på ovennævnte effekt taler imod, at det undersøgte dna i restcellefraktionen stammer fra T frem for en tilfældig anden person.

Det er ikke beregnet, hvorvidt dna-profilen for område 4 taler for eller imod, at en del af det undersøgte dna i restcellefraktionen stammer fra F på grund af særlige forhold ved dna-profilerne.

Dna-profilen for det påviste biologiske spor fra område 5 på ovennævnte effekt taler for, at en del af det undersøgte dna i restcellefraktionen stammer fra T. Dna-profilen taler ligeledes for, at en del af det undersøgte dna i sædcellefraktionen stammer fra F selv.

Dna-profilen for restcellefraktionen fra område 5 blev beregnet til at være 31.000 gange mere sandsynlig at observere, hvis en del af det undersøgte dna stammer fra T, end hvis denne del af det undersøgte dna stammer fra en tilfældig anden person i den grønlandske befolkning. Beregningen er foretaget under de forudsætninger, at det undersøgte dna stammer fra netop to personer, og at den anden del af det undersøgte dna stammer fra F. Beregningen gælder ikke ved sammenligning med nære slægtninge til T.

b)KT nr. 6: Vatpind(e) med materiale

Ifølge fremsender sikret fra: *Forurettede fra introitus*

Dna-profilen for det påviste biologiske spor på ovennævnte prøve, jf. erklæring C2022-09756-1, taler for, at en del af det undersøgte dna i sædcellefraktionen stammer fra T Dna-profilen taler ligeledes for, at en del af det undersøgte dna i sædcellefraktionen stammer fra F selv.

Dna-profilen for sædcellefraktionen blev beregnet til at være 15.900 gange mere sandsynlig at observere, hvis en del af det undersøgte dna stammer fra T, end hvis denne del af det undersøgte dna stammer fra en tilfældig anden person i den grønlandske befolkning. Beregningen er foretaget under de forudsætninger, at det undersøgte dna stammer fra netop to personer, og at den anden del af det undersøgte dna stammer fra F. Beregningen gælder ikke ved sammenligning med nære slægtninge til T.

Dna-profilen taler imod, at noget af det undersøgte dna i restcellefraktionen stammer fra T.

Dna-profilen taler for, at en del af det undersøgte dna i restcellefraktionen stammer fra F selv.

c)KT nr. 7: Vatpine(e) med materiale

Ifølge fremsender sikret fra: *Forurettede Fornix posterior*

Dna-profilen for det påviste biologiske spor på ovennævnte prøve, jf. erklæring C2022-09756-1, taler imod, at noget af det undersøgte dna i sædcellefraktionen stammer fra T.

Dna-profilen taler for, at en del af det undersøgte dna i sædcellefraktionen stammer fra F selv.

Dna-profilen taler imod, at noget af det undersøgte dna i restcellefraktionen stammer fra T.

Dna-profilen taler for, at en del af det undersøgte dna i restcellefraktionen stammer fra F selv.

d)KT nr. 2: Et par trusser

Ifølge fremsender sikret fra: *Sigtede*

Dna-profilen for det påviste biologiske spor på ovennævnte effekt, jf. erklæring C2022-9756-1, taler for, at en del af det undersøgte dna stammer fra F.

Dna-profilen for materiale blev beregnet til at være mere end 1.000.000 gange mere sandsynlig at observere, hvis en del af det undersøgte dna stammer fra F, end hvis ikke en del af det undersøgte dna stammer fra F. Beregningen er baseret på hyppigheder af dna-faktorer i den danske befolkning og forudsætter, at ingen af de påviste dna-faktorer stammer fra nære slægtninge fra F.

Det er ikke beregnet, hvorvidt dna-profilen taler for eller imod, at en del af det undersøgte dna stammer fra T på grund af særlige forhold ved dna-profilerne.

e)KT nr. 3: Vatpind(e) med materiale

Ifølge fremsender sikret fra: *Penis rod, sigtede*

Dna-profilen for det påviste biologiske spor på ovennævnte prøve, jf. erklæring C2022-09756-1, taler for, at en del af det undersøgte dna stammer fra F. Dna-profilen taler ligeledes for, at en del af det undersøgte dna stammer fra T selv.

Dna-profilen for materiale blev beregnet til at være mere end 1.000.000 gange mere sandsynlig at observere, hvis en del af det undersøgte dna stammer fra F, end hvis denne del af det undersøgte dna stammer fra en tilfældig anden person i den grønlandske befolkning. Beregningen er foretaget under de forudsætninger, at det undersøgte dna stammer fra netop to personer, og at den anden del af det undersøgte dna stammer fra T. Beregningen gælder ikke ved sammenligning med nære slægtninge til F.

f)KT nr. 4: Vatpind(e) med materiale

Ifølge fremsender sikret fra: *Glans penis, sigtede*

Dna-profilen for det påviste biologiske spor på ovennævnte prøve, jf. erklæring c2022-09756-1 taler for, at en del af det undersøgte dna stammer fra F. Dna-profilen taler således for, at en del af det undersøgte dna stammer fra T selv.

Dna-profilen for materialet blev beregnet til at være mere end 1.000.000 gange mere sandsynlig at observere, hvis en del af det undersøgte dna stammer fra F, end hvis ikke en del af det undersøgte dna stammer fra F. Beregningen er baseret på hyppigheder af dna-faktorer i den grønlandske befolkning og forudsætter, at ingen af de påviste dna-faktorer stammer fra nære slægtninge til F.

... ”

Af erklæring vedrørende retsgenetiske undersøgelser af 5. september 2022 fra Retsgenetisk afdeling, Retsmedicinsk Institut, Københavns Universitet fremgår bl.a.:

”...

Konklusion: (side 43)

Prøver/effekter sikret af politiet

c)KT nr. 7: Vatpind(e) med materiale

Ifølge fremsender sikret fra: *Forurettede Fornix posterior*

Dna-profilen for det påviste biologiske spor på ovennævnte prøve, jf. erklæring C2021-10348-3, taler for, at det undersøgte Y-kromosomale dna i restcellefraktionen stammer fra T frem for en tilfældig anden mand.

Der blev foretaget sammenligning med en database med Y-kromosomale dna-profiler for 276 mænd i den grønlandske befolkning. I denne database fandtes 10 Y-kromosomale dna-profiler, der stemte overens med den Y-kromosomale dna-profil fra restcellefraktionen.

Den Y-kromosomale dna-profil for restcellefraktionen blev beregnet til at være 25 gange mere sandsynlig at observere, hvis det undersøgte mandlige dna stammer fra T, end hvis det undersøgte mandlige dna stammer fra en tilfældig anden mand, som ikke er beslægtet med T på fædrene side.

...”

Af behandlingsplan fra vedrørende forurettede fremgår bl.a.:

”...

Journaloplysninger vedrørende forurettede (side 82)

Emotionel/følelsesmæssige udvikling:

Psykisk vurdering/mental funktions niveau?

F er udviklingshæmmet og har hjerneskade som følge af meningitis.

Funktionsniveau som et 12-18 måneders barn.

...

Karakteristika (side 86)

F er psykisk udviklingshæmmet og har epilepsi, som følge af hjerneskade i forbindelse med meningitis som barn. F er sprogsvag – verbalt har hun næsten ingen sprog – hun kan sige enkelte grønlandske og danske ord

...”

Af retspsykiatrisk erklæring af 7. februar 2023 vedrørende T fremgår bl.a.

”...

Konklusion

...

Observanden tilhører ikke den personkreds, der omtales i kriminallovens § 156. Det kan ikke udelukkes, at han udgør en sådan fare for andre menneskers liv, helbred eller velfærd, at kriminallovens § 161 bør bringes i anvendelse.

...”

Der har under sagen været dokumenteret cpr-oplysninger, hvoraf fremgår, at der ikke er registreret et slægtskab mellem forurettede og tiltaltes ægtefælle.

Tiltalte er tidligere foranstaltet ved bødeforlæg af 1. september 2014 med bøde 2.000 kr. for overtrædelse kriminallovens § 74 (blodskam).

T, har om sine personlige forhold forklaret, at han er 46 år og sammen med sin kone og 2 børn flyttede til sin nuværende bolig for godt en måned siden. De bor i første omgang hos hans kones familie. Der er plads nok. Han har i alt 4 børn. De to ældste er flyttet hjemmefra. Han vil gerne være fisker. For nuværende lever familien af socialhjælp og hans kones pension. I sin fritid passer han sine børn, spiller fodbold og går til hånd hos familien.

T har været tilbageholdt under sagen fra den 27. juli 2022 til den 17. april 2023.

Vidnerne V2 og V3s forklaring for kredsretten er dokumenteret.

Forklaringer

T og vidnerne V2 og V4 har i det væsentlige forklaret for landsretten som i første instans. Der er endvidere afgivet forklaring af V5.

T har supplerende forklaret, at han flyttede til Tasiilaq i 2015. Han blev ansat på døgninstitutionen i 2016. Han kendte forurettede i forvejen, men det var først, efter han blev ansat, at han begyndte at tale med hende. De var i alt 5 ansatte på stedet. Der var god stemning. Personalet havde det godt sammen og havde også et godt forhold til beboerne. Han var nogle gange alene med forurettede og badede hende og gav hende mad. Det gjorde han også med andre. Nogle gange var de, når vejret var godt, på tur. Når det var dårligt vejr, spillede han ofte klaver for beboerne, eller de legede med Lego.

Når han badede beboerne, blev de vasket over det hele også i skridtet og numsen. Forurettede var nogle gange ulydig. F.eks. kunne hun, hvis han hældte kaffe op, finde på at drikke det hele, uanset hvor varm den var. Hun har også tidligere røget cigaretter. Forurettede havde brug for megen omsorg, og det krævede en del at passe hende, man skulle hele tiden være over hende. Hun kunne godt forstå noget af det, der blev sagt. F.eks. hvis der blev sagt, at de skulle udenfor, eller at hun skulle blive på sit værelse. Han vidste godt, at han ikke måtte låse døren, når han var inde hos hende, men den pågældende dag, havde hun lavet afføring på gulvet, og derfor vaskede han hende og tørrede det op med køkkenrulle. Hvis han sagde til forurettede, at hun ikke måtte gå ud, og at han var nødt til at vaske hende, forstod hun det godt og blev stående, mens han vaskede hende. Det gjorde hun også den dag. Han havde låst døren, og mens han tørrede afføringen op fra gulvet, bankede det på. Forurettede havde lige været på toilettet, men fortsatte med at lave, mens hun gik ind på sit værelse. Hun havde ikke trusser på. Hun havde også afføring på numsen. Han tørrede hende først, og herefter vaskede han hende med engangsklude også i skridtet og tørrede hende med køkkenrulle. Bagefter begyndte han at tørre gulvet af. Håndklæderne, som han lagde i vaskemaskinen, var fra forurettedes værelse, der var kommet afføring på dem. Hans egen t-shirt var også snavset til af sand og lign. Det stammede fra samme morgen, hvor han havde løftet sit barn, der havde sand på skoene. Den vaskede han med.

Den dør, som V1 bankede på, var døren ind til værelset. Det var først ved 3. bank, han åbnede for hende. Det var mens, han var i gang med at tørre op på gulvet i værelset. Han brugte først køkkenrulle til at tørre op med og dernæst klude. Det meste af køkkenrullen, havde han allerede skyllet ud i toilettet, inden V1 kom. Herefter tog han en spand og klude og vaskede forurettede. Hun blev ved med at gå. Derfor var han nødt til at låse døren. Da han åbnede døren for V1, lå forurettede i sengen. Hun havde trusserne nede omkring knæene.

Det var normalt at bruge køkkenrulle og vaskeklude til at gøre rent med.

Han havde aftenen forinden omkring midnat haft samleje med sin kone. Han mødte på arbejde kl. 15 dagen efter. Han havde ikke været i bad siden samlejet.

Da han tørrede forurettede af, lugtede det ikke så meget.

Hans kone hedder X1. Hendes mor hedder X2. Hendes far hedder X3, han er død. X1 og forurettede er søskende. X2s mor er X4. X1 er vokset op hos X4.

V5 har forklaret, at tegn på sædvæske betyder, at den undersøgelse, de har foretaget af, om der er sædvæske i materialet, har givet positivt resultat. De kan dog ikke udelukke, at det kan være et falsk positivt resultat, da også andet end sædvæske kan føre til resultatet. Hvis det derimod var en sædcelle, de havde set, havde de været 100 % sikre, da der ikke er andet end sædceller, der kan give udslag herfor. Han kan ikke sige, hvorfor der ikke er påvist sædceller. Han kan kun konstatere, at det er der ikke. Hvis en mand er steriliseret, vil han ikke producere sædceller, men der vil stadig være sædvæske til stede. De kan således kun med fuldstændig sikkerhed sige, at sædvæsken stammer fra sæd, hvis der er påvist sædceller heri. Er der ikke påvist sædceller, kan de ikke udelukke, at det også kan stamme fra andre celler.

Når det materiale, der skal undersøges, stammer fra flere forskellige personer, kan de normalt ikke adskille det 100 % fra hinanden. Undtagelsen er dog, hvis det er sædceller. Her gør de det, at de vasker alle celler ud af materialet. Herefter har de en blanding af celler fra flere kilder og eventuelt fra flere personer. De er herefter i stand til at sortere sædcellerne fra. Det foregår på den måde, at de tilsætter et enzym, der får alle andre celler end sædcellerne til at gå til grunde, mens sædcellerne således fortsat vil være intakte og bundfælde sig. Herefter kan de suge sædcellerne op. Denne del kalder de sædcellefraktionen. Den overskydende del kalder de restcellefraktionen. Sædcellefraktionen vil være tom, hvis der ikke findes sædceller. Man kan godt forestille sig, at der er dna fra flere personer i sædcellefraktionen. Det, der er afgørende, er, om der er dna fra sæd, eller om det ikke er dna fra sæd.

Restcellefraktionen vil i langt de fleste tilfælde være ganske uinteressant. Der vil heri ofte være dna fra forurettede, men det er jo knap så interessant, da vi oftest som i denne sag kender forurettede. I nærværende sag taler dna-profilen således for, at en del af det undersøgte dna stammer fra forurettede, uden at de har beregnet den bevismæssige vægt nærmere.

De har også konstateret, at en del af det undersøgte dna stammer fra tiltalte. Her har de tillige lavet en beregning af den bevismæssige vægt. Vi skal således have fat i minimum 1 mio. grønlandere, før vi finder en, der passer lige så godt som tiltalte.

Ved nære slægtninge gælder deres beregning ikke. Sandsynligheden for, at en nær slægtning har den samme dna-profil, er således langt højere. Beregningen af den bevismæssige vægt i forhold til nære slægtninge er ikke foretaget her. Nære slægtninge i forhold til tiltalte skal forstås som tiltaltes far, brødre og børn. Hvis man har mistanke til, at en nær slægtning eller en fætter har bidraget med dna, bør man også undersøge dna fra vedkommende. Når de laver beregningen, forestiller de sig, at anklageren siger, at en del af det undersøgte dna stammer fra tiltalte, men forsvareren siger det modsatte. Hvis noget taler for, er der en bevismæssig vægt, der understøtter anklagerens synspunkt. Hvis noget taler imod, er der en bevismæssig vægt der understøtter forsvarerens synspunkt.

Når der står 15.900 gange mere sandsynligt, er det en mindre sandsynlighed end 1 mio., stadig med forbehold for nære slægtninge. Én ud af 15.900 tilfældige grønlandere passer således lige så fint. Dette er set i forhold til den del af dna'en, der ikke stammer fra forurettede. Selv en bevismæssig vægt på 15.900 betyder således, at det stadig er ganske mange mennesker, man skal have fat i for at finde samme dna.

Her har de tillige ved brug af en Y- kromosomalprofilanalyse, lavet en dna-profil, der kun drejer sig om den mandlige dna-profil i prøven.

V1 har supplerende forklaret, at tiltalte den pågældende dag var mødt på arbejde kl. 16. Hun bankede på døren ind til forurettedes værelse flere gange. Først bankede hun på ventede lidt, og da der ikke blev svaret, bankede hun på igen. Efter længere tid kunne hun høre tiltalte sige, ”jeg vasker hende lige først”. Der gik nok 4-5 minutter i alt, inden han åbnede døren. Tiltalte var da i gang med at tørre bordet af med en karklud. Forurettede stod bøjet ind over bordet med trusserne trukket ned om lårene. Det kom bag på hende, og derfor sagde hun ikke noget. Hun tænkte, at der var noget galt. Der var halvmørkt på værelset, fordi gardinerne var trukket næsten helt ned.

Normalt får beboerne et dagligt bad. Hvis de får afføring på sig, tager de dem med ud på badeværelset og giver dem et bad. De bruger ikke køkkenrulle til at rengøre beboerne med, men kun engangsklude. De anvender også handsker. Hun kunne se, at der var et lille kar med vand inde på værelset. Forurettede reagerede ikke rigtigt, da vidnet kom ind, men smågrinte bare. Der har været en anden episode, hvor tiltalte og hans kolleger havde danset sammen. Det virkede forurettede vred over. Hun begyndte at græde og smed med tingene. Hun lignede en, der mistede en kæreste.

Den pågældende dag tog de efterfølgende forurettede med til sygehuset. Hun havde da fået nye trusser og trusseindlæg på.

Foreholdt, at hun til politiet har forklaret, at forurettede var gået i seng og var iført trusser, da vidnet kom ind, har vidnet forklaret, at hun også til politiet sagde, at forurettede stod op med trusserne nede om benene.

V4 har supplerende forklaret, at han blev ansat på døgninstitutionen i slutningen af januar 2020. Han syntes ikke, at tiltaltes opførsel overfor forurettede var i orden. Forurettedes humør blev mærkbart bedre, når tiltalte kom på arbejde.

Landsrettens begrundelse og resultat

Efter indholdet af de retsgenetiske undersøgelser, herunder navnlig, at der er fundet dna, der med høj sandsynlighed stammer fra tiltalte ved forurettedes skedeåbning og på forurettedes underbukser, samt at der dybt i forurettedes skede er fundet dna, der kan stamme fra tiltalte, og at der på tiltaltes penisrod og glans er fundet dna, der med meget høj sandsynlighed stammer fra forurettede, sammenholdt med det oplyste om, at tiltalte den pågældende dag, havde befundet sig alene med forurettede og forklaringen afgivet af vidnet, V1 og i øvrigt af de kredsretten anførte grunde, finder landsretten det ubetænkeligt at anse det for bevist, at tiltalte på tid og sted, som anført i den rejste tiltale, havde samleje med forurettede.

Efter oplysningerne om forurettedes mentale tilstand, herunder forurettedes funktionsniveau, er det også efter bevisførelsen for landsretten godtgjort, at forurettede er mentalt retarderet, og at tiltalte skaffede sig samleje med hende ved udnyttelse af hendes mentale retardering. På samme baggrund og efter oplysningerne om forurettedes manglende sprog og fysiske handicap tiltrædes det tillige, at forurettede reelt befandt sig i en tilstand, hvor hun var ude af stand til at modsætte sig handlingen, og at tiltalte, der var ansat som plejer på forurettedes institution, var bekendt med hendes situation.

Landsretten finder det således bevist, at tiltalte har gjort sig skyldig i overtrædelse af dagældende kriminallovs § 77, stk. 1, nr. 2, jf. § 78, stk. 1 og stk. 3, nr. 3, (nugældende kriminallovs § 77, stk. 1, jf. § 78, stk. 1 og stk. 3, nr. 3).

Navnlig efter oplysningerne om forurettedes meget lave udviklingsniveau, og at tiltalte ved udnyttelse af hendes mentale retardering skaffede sig fuldbyrdet samleje med hende på hendes bopæl, samt at tiltalte som plejer på institutionen var ansat til at varetage omsorgen for forurettede, finder landsretten, at foranstaltningen skal fastsættes til anbringelse i anstalt i 1 år. Landsretten finder, at forholdet - uanset forurettedes meget lave funktionsniveau – ikke, som anført i kredsrettens dom, kan sidestilles med voldtægt af et barn under 12 år.

Efter forholdets karakter og det oplyste om tiltaltes personlige forhold tiltræder landsretten, at tiltalte i medfør af kriminallovens § 165, stk. 2, 1. pkt., jf. stk. 1 og stk. 3, i 3 år er frataget retten til at udøve virksomhed, der indebærer plejefunktioner på plejehjem, i beskyttede boliger eller lignende institutioner, der bebos af personer svækket af fysiske og/eller psykiske handicap eller lignende.

Efter forholdets karakter finder landsretten, at godtgørelsen for tort, jf. erstatningsansvarslovens § 26, skal fastsættes til 50.000 kr.

THI KENDES FOR RET:

Kredsrettens dom stadfæstes med de ændringer, at anstaltsanbringelsens længde nedsættes til 1 år, og godtgørelsen for tort nedsættes til 50.000 kr.

Statskassen betaler sagens omkostninger.

Katrine Waagepetersen

DOM

afsagt af Sermersooq Kredsret den 13. april 2023

Rettens nr. 519/2023

Politiets nr. 5516-97354-00002-22

Anklagemyndigheden

mod

T

cpr-nummer [...] 1976

Der har medvirket domsmænd ved behandlingen af denne sag.
Anklageskrift er modtaget den 17. marts 2023.

T er tiltalt for overtrædelse af:

Kriminallovens § 77, stk. 1, nr. 2, og § 78, stk. 1 og stk. 3, nr. 3 - voldtægt og seksuel udnyttelse

ved den 27. juli 2022, ca. kl. 20.50, på døgninstitutionen for handicappede, Nasippi, Akit-terni B-[...] i Tasiilaq, som ansat og ved udnyttelse af sindssygdom eller mental retardering af have skaffet sig vaginalt samleje med beboeren F, der er fysisk og psykisk udviklingshæmmet i form af delvis halvsidig lammelse, svækket gangfunktion, manglende taleevne og et kognitivt funktionsniveau svarende til et barn på 2-3 år, og som derfor befandt sig i en tilstand, hvor hun var ude af stand til at modsætte sig handlingen.

Påstande

Anklagemyndigheden har fremsat påstand om:

Anbringelse i anstalt i 1 år og 3 måneder.

Der nedlægges endvidere påstand om, at tiltalte i medfør af kriminallovens § 165, stk. 2, 1. pkt. jf. stk. 1 og stk. 3, i 3 år frakendes retten til at udøve virksomhed, der indebærer plejefunktioner på plejehjem, i beskyttede boliger eller lignende institutioner, der bebos af personer svække af fysiske og/eller psykiske handicap eller lignende.

Der nedlægges yderligere i medfør af erstatningsansvarslovens § 26 påstand om, at tiltalte tilpligtes at betale 50.000 kr. i tortgodtgørelse til F.

T har nægtet sig skyldig.

T har fremsat påstand om frifindelse.

Sagens oplysninger

Forklaringer

Der er under sagen afgivet forklaringer af T, og vidneforklaring af V1, V2, V3 og V4.

Personlige oplysninger

T har om sine personlige forhold forklaret, han har været i parforhold med V3 siden 2001, har 6 børn og 2 børnebørn. Boede sammen med familien, men konen blev smidt ud fordi hun ikke har betalt husleje. Vi deltes om regningerne.

T blev anholdt den 27. juli 2023 og har været tilbageholdt under sagen indtil landsretten har talt.

Rettens begrundelse og afgørelse

Om skyldsspørgsmålet

Tiltalte har nægtet sig skyldig, og har forklaret for retten at han var ansat i institutionen hvor forurettede på grund af sin handicap boede i. At han var igang med at vaske forurettede fordi hun havde skidt på sig selv.

Retten lagde blandt andet vægt på vidnet V1s forklaring, at hun tilfældigt fandt tiltalte og forurettede der befandt sig i forurettedes aflåse værelse til trods for at beboernes værelser ikke skal være aflåst. At da døren blev åbnet, at hun så tiltalte i forurettedes værelse og at forurettedes trusser var trukket ned.

Retten lagde ligeledes vægt på det lægelige undersøgelser af tiltalte umiddelbart efter anholdelsen, hvoraf i bilag E-1-1 fremgår, at lægen har fundet rigeligt tråd-trækkende sekret (formodentlig sæd) omkring tiltaltes penis. Lægen har på baggrund af disse fundet at det var overvejende sandsynligt, at undersøgte har haft samleje, med udløsning indenfor de nærmeste ganske få timer. Tiltalte og hans kone har for retten forklaret at de har haft samleje dagen før den 26. juli om natten ved midnatstiden. Gerningstidspunktet er den 27. juli 2022 ca. kl. 20.50. Henset til ovennævnte og sammenholdt med dna-undersøgelserne hvoraf fremgår, at der blandt andet fandtes sædcellefraktion med tiltaltes DNA i forurettedes trusser, og udvendige vagina. Finder retten derfor tiltalte skyldig i Kriminallovens § 77, stk. 1, nr. 2, og § 78, stk. 1 og stk. 3, nr. 3 - voldtægt og seksuel udnyttelse, ved den 27. juli 2022, ca. kl. 20.50, på døgninstitutionen for handicappede, Nasippi, Akitterni B-[...] i Tasiilaq, som ansat og ved udnyttelse af sindssygdom eller mental retardering af forurettede have skaffet sig vaginalt samleje med beboeren F, der er fysisk og psykisk udviklingshæmmet i form af delvis halvsi-des lammelse, svækket gangfunktion, manglende taleevne og et kognitivt funktionsniveau svarende til et barn på 2-3 år, og som derfor befandt sig i en tilstand, hvor hun var ude af stand til at modsætte sig handlingen.

Om foranstaltningen

Efter retspraksis fastsættes foranstaltningen for overtrædelse af kriminallovens bestemmelser om fuldbyrdet kontaktvoldtægt, før lov nr. 572, af den 10. maj 2022 trådte i kraft den 1. juli 2022 som udgangspunktet med anbringelse i anstalten i 1 år.

Retten finder derfor anklagemyndighedens påstand om anstaltsanbringelse på 1 år og 3 måneder ikke tidssvarende.

Domsmandsretten har i deres vurdering og skærpelse af foranstaltningen lagt vægt på, at lov nr. 572, af 10. maj 2022 der trådte i kraft den 1 juli 2022 indebar en forhøjelse af foranstaltningsniveauet på 50 procent i sager, for eksempel, hvor gerningsmanden skaffer sig samleje eller andet seksuelt forhold til en person under 18 år, der befinder sig i en tilstand eller situation, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen, jf. kriminallovens § 77, stk. 1, nr. 2.

I denne sag finder retten, at der ved valget af foranstaltning navnlig, skal lægges vægt på, at forurettede som oplyst for retten er svært mental retarderet, og har ikke noget sprog, samt er blevet vurderet til at fungere som et barn på 2-3 år jf. bilag E-2-1 og E-2-4. Hvorfor en enig domsmandsret finder det skærpene, og at det kan sidestilles med voldtægt mod et barn på under 12 år og en person der ikke er i stand til at modsætte sig handlingen. Retten finder ligeledes det som en meget skærpene omstændighed, at tiltalte er betroet til omsorg og forsorg af forurettede.

Hvad angår seksuel udnyttelse er domsmandsretten ikke i besiddelse af retspraksis omkring seksuel udnyttelse mellem en ansat og en mentalretarderet person med kognitivt funktionsniveau svarende til et barn på 2-3 år.

Retten har i deres fastsættelse af den samlede foranstaltning lagt vægt på, at i den danske straffelovs § 218 og § 219 straffes den, som er ansat, der ved udnyttelse af en persons sindssygdom eller mentale retardering, skaffer sig samleje med den pågældende, straffes med fængsel indtil 4 år

Herefter finder en enig domsmandsret passende, at tiltalte bør idømmes anbringelse i anstalt i 2 år og 6 måneder.

Foranstaltningen fastsættes efter kriminallovens § 77, stk. 1, nr. 2, og § 78, stk. 1 og stk. 3, nr. 3 derfor som anbringelse i anstalt i 2 år og 6 måneder, jf. kriminallovens § 146.

Retten tager påstand om, at tiltalte i medfør af kriminallovens § 165, stk. 2, 1. pkt. jf. stk. 1 og stk. 3, i 3 år fratages retten til at udøve virksomhed, der indebærer plejefunktioner på plejehjem, i beskyttede boliger eller lignende institutioner, der bebos af personer svække af fysiske og/eller psykiske handicap eller lignende til følge.

Retten tager erstatningspåstanden til følge som nedenfor bestemt. Retten har herved lagt vægt på, at forurettede som oplyst for retten er svært mental retarderet, og har ikke noget sprog hvorfor vedkommende ikke er i stand til at modsætte sig tiltaltes handlinger, samt da i følge erstatningsnævnets kompendium af januar 2022 for voldtægt jf. kriminallovens § 77, stk. 1, nr. 1 udløser en godtgørelse på 100.000 kroner.

Efter retsplejelovens § 480, stk. 1 betaler statskassen sagens omkostninger.

Thi kendes for ret:

T anbringelse i anstalt i 2 år og 6 måneder.

T fratages retten til at udøve virksomhed, der indebærer plejefunktioner på plejehjem, i beskyttede boliger eller lignende institutioner, der bebos af personer svække af fysiske og/eller psykiske handicap eller lignende i 3 år.

T skal inden 4 uger betale 100.000 kr. til F, Akitterni B-[...], 3913 Tasiilaq.

Statskassen skal betale sagens omkostninger.

Virna Kromann
Eqqartuussisoq / Kredsdommer

Den 14. april 2023 kl. 09.00 holdt Sermersooq Kredsret offentligt retsmøde i retsbygningen Tasiilaq.

Kredsdommer Virna Kromann behandlede sagen.

[...] og [...] var domsmænd.

Reglerne i retsplejelovens § 42 og § 52, stk. 2 er overholdt.

Rettens nr. 519/2023

Politiets nr. 5516-97354-00002-22

Anklagemyndigheden

mod

T

cpr-nummer [...] 1976

[...]

T forklarede på grønlandsk blandt andet, at den 26. juli var jeg og min kone på besøg hos X5 og dem. Da vi kom hjem, var børnene gået i seng, og jeg og min kone havde samleje, efter vi havde haft samleje, faldt vi søvn uden at tage et bad. Dagen efter, og efter X6 og dem havde været på besøg hvor vi stadig ikke havde været bad gik jeg på arbejde. Da jeg kom ind, legede jeg først med noget Lego. F havde skidt ude på toilettet. Jeg vaskede gulvet og F på bagkroppen mens hun stadig stod oprejst, Jeg vaskede gulvet og gangen, og jeg vaskede hendes bagkrop og ben, og mens jeg vaskede låste jeg døren, hun havde trådt på lortet. Da det bankede på døren, sagde jeg, vent lige et øjeblik, da der blev banket på igen, åbnede jeg den. F gik i seng, så hældte jeg vaskevandet ud. V1 kom ind, hun sagde ingenting. Jeg arbejdede ellers med X7. Dengang fik han fri lidt over 19.00. Jeg låste døren for at F ikke skulle komme ud, fordi hun trådte på sit lort. Vi måtte ikke låse, men jeg gjorde det for, at hun ikke skulle komme ud. X8, X9, X9 og X10 bor på stedet, de var naboer til hinanden. Jeg brugte køkkenrulle og karklud til sidst. Jeg skyllede køkkenrullen ud i toilettet. Da jeg åbnede døren, fik jeg F i seng og gik ud. Jeg vaskede karkludene i vaskemaskinen. Jeg arbejdede i ca. 2 år. Jeg havde ikke samleje med F. F er min kones søster. Til daglig er vi blandt kolleger beskæftiget med F, ved at made hende og give hende et bad. F og hendes evner er meget godt, hun kan ikke tale men kan forstå en lille smule. F bor nærmest toilettet. Der var ingen i stuen og kontoret, beboerne var allerede gået i seng. Hvis jeg ikke låste døren, så ville hun lave spor med sit eget lort, så jeg låste den, fordi hun forsøgte at komme ud.

Hendes lort var ikke så ildelugtende, men lugtede af lort.

[...]

V1 forklarede på grønlandsk blandt andet, at dengang skete det om aftenen ved ca. 20.30 tiden. Jeg havde glemt noget på mit arbejde, så jeg tog over for at kigge, T havde aftenvagten, da jeg kom ind, spurgte jeg ind om der var nogen, jeg spurgte en af beboer der var alene, han sagde, nej, der var ingen personale, da jeg gik over på den anden side råbte jeg ellers F an, men fik ingen svar, så jeg spurgte beboeren igen, han svarede med, at der ikke var nogen personale. Jeg undersøgte stuerne, og da jeg nåede til den kvindelige beboer forsøgte jeg at

åbne døren, døren var låst, jeg blev forundret da man ikke måtte låse, jeg bankede på, ingen svar, jeg bankede på for anden gang uden at nogen svarede, efterlængere tid kunne jeg høre ham sige, jeg vaskede hende først, efter lang tid bankede jeg på igen, var der ingen svar, da han åbnede så jeg at han tørrede bordet af, hans klient var lænet op ad bordet med trusserne trukket nede og smågrinte og rystede på hovedet, jeg ik ud igen, gardinerne i vinduet var trukket for, men ikke helt. Jeg gik ud igen uden at sige noget da jeg havde fået en mistanke om, at der var noget galt. Jeg ringede til bagvagten, der sagde, hvorfor kan vi ikke tale med vores chef i morgen, jeg sagde, nej, jeg vil have det overstået, jeg tog over til forstanderen og oplyste hende om det, så gik vi op igen og blev på stedet. Sådan gik aftenen. Lige da jeg var kommet ind var der kun beboeren X11 der var til stede. Da jeg arbejdede sammen med T den aften, så vidste jeg, at han havde aftenvagten. Da jeg kom ind, sagde han, at han vaskede hende, da T åbnede døren, sagde han, at han vaskede F, da han åbnede døren så jeg, at Fs trusser var trukket ned og ellers uden tøj på. Da jeg stod udenfor døren og inden han åbnede døren, hørte jeg ingenting. Jeg havde fyraften kl. 16 om eftermiddagen, jeg havde glemt noget og hentede det. Vi havde bemærket, at han altid ønskede at have aftenvagter, selvfølgelig var der skift kl. 15. Senere hen fik vi mistanken, hvor han mødte kl. 15 og skulle ellers få fri kl. 23, hvor han bare tog nattevagten. Så var der også en anden kollega der havde sagt, at Fs lagen var så forfærdelig ud, den tog jeg billede af måske 2 eller 3 dage før episoden skete. Det billede jeg tog, har politiet fået. Dørene bliver ikke låste, og bliver heller aldrig låst i beboernes stuer. F bliver meget glad når T kom på arbejde og så ligesom smigret ud. Vi kender hende efter hendes sygdom. Hendes ene side er lam, den anden side er i orden. Hun kan ikke tale, sjældne gange kan hun sige lidt. Jeg begyndte med at arbejde der, boede F på stedet. Hendes handicap har hele tiden været som den er.

Da døren åbnede, kunne jeg ikke lugte noget, men min lugtesans havde i lang tid været dårlig, hvis det ikke lugtede meget grelt, så kunne jeg ikke lugte noget.

F var nøgen og var kun iført trusser. Forholdt bilag d-2-1, side 2. 2. afsnit efter 1. punktum. Hun havde ingen bukser på, hun var allerede gået seng, så hun havde kun trusserne på. Det var helt almindeligt, at hun kun havde trusserne på når hun gik i seng. T sagde blot, at han tørrede af, hvor han mente bordet. Han sagde ikke, hvad han vaskede, da han sagde det mens døren var låst og inden han åbnede. T havde tøj på. Man kan ikke kigge ind ad vinduet udefra. Når beboerne går i seng, så trækkerne de helt ned med gardinerne. Det var normalt, at beboerne trækker gardinerne for når de går i seng.

[...]

Tiltalte forklarede supplerende, at inden hun kom ind, så vaske jeg hvad der var på bagkroppen og benet, og da døren åbnedes kunne hun se, at jeg fjernede det.

[...]

V2 forklarede på grønlandsk blandt andet, at jeg blev ansat i Nasiffik i 2021, jeg er konstitueret leder indtil der sidste år blev ansat en pædagog. Den dag havde jeg ferie. Dengang jeg var leder, der lavede jeg timeplan for personalet. Fra mandag til fredag blev der på skift gjort rent i deres stuer og vasket tøj. Nogle gange kunne personalet vaske tøj, hvis de var blevet beskidte under arbejdstiden. Vikarerne vasker tøj i børnehjemmets vaskehus mod betaling. Der bliver ikke vasket tøj om aftenen. Angående T, så havde jeg kun skrevet det jeg skrev om T. Mens jeg var leder, så havde V4 afgivet forklaring om hans handling mod F, så jeg havde

to gange samtaler med T om det. Politiet havde taget fotos af det, og bedt om kopi af skrivelserne. Personalet kan bytte vagter ved indbyrdes accept. Så fik jeg besked om, og nu bytter jeg med en anden. T var den der byttede mest hvor han ville tage aftenvagter i forhold til de andre. Jeg har ikke lagt mærke til noget specielt i forhold til T.

[...]

V3 forklarede på grønlandsk blandt andet, at dengang havde vi samleje, og han tog på arbejde uden at have taget et bad. Den 26. juli. Vi havde samleje om aftenen omkring midnatstid og han tog på arbejde dagen efter. Vi havde også samleje den 24. og den 26. Jeg og mine børn ledte om morgenen da han ikke kom ind, klokken 10 ringede jeg til politistationen og høre ad.

Vi har dannet par i 21 år, jeg havde ikke fattet mistanke om, om han havde samleje med andre eller om han havde misbrugt nogen.

[...]

Tiltalte forklarede supplerende, at det var rigtigt det hun sagde.

[...]

V4 forklarede på grønlandsk blandt andet, at han havde anmeldt T fordi jeg fandt hans opførsel mod F ubehageligt. Eksempelvis, at T havde omfavnet F og (i fakter: gogger den af) på en moskusokse gevir. Og han tog også F og lod hende lægge over sig på sofaen, hvor han lå på ryggen og lod F ligge oven på sig på maven, da det var unaturligt, så havde jeg anmeldt det. Det var det eneste jeg havde oplevet jeg havde set. Under episoden var der ingen der sagde noget. Det skete under vores arbejde i Nasiffik. Han fik hende til at ligge over sig i den store stue mens vi var på arbejde. Hun lå blot oven på ham der skete ikke yderligere. Det skete sidste år, jeg tog tilbage til Kulusuk i juni sidste år. T lå på sofaen og fik kvinden til at ligge over sig. De havde tøj på. Jeg sagde ingenting. Det varede i ganske kort tid da det skete.

[...]

Tiltalte forklarede supplerende, at jeg lå ikke, jeg sad bare, jeg havde hende blot på skødet, og det var også sådan mine kolleger fik hende til at sidde. Om moskusokse geviret, så lavede jeg blot sjov med den.

[...]

Sagen sluttet.

Retten hævet kl. 15.38

Virna Kromann
Kredsdommer

